

א ש כ ס

אחד נלחם לצדק

13 שנים התהלך אליעזר בר לב, פקיד במשרד המודעות הממשלתי, כשרעיון אחד נוקר במוחו: "כיצד לתקן את העוול שנעשה לראובן שינצוטי?" כל אותו זמן ישב בבית הסוהר ראובן שינצוטי, שעמד ב-1937 במרכז ההתעניינות בארץ במשך חדשים רבים, ונידון ביולי אותה שנה ל-15 שנות מאסר. הוא נידון על הריגת המהנדס יעקב צואנגר, שעבד אצלו, ונמצא מקץ שלשה שבועות אחר העלמו קבור באחד הפרדסים של שינצוטי. המשפט הסנסציוני ארך זמן ממושך והעידו בו 52 איש ואשה. פסק הדין המנומק, שניתן על ידי השופט הבריטי טרסטד, זיכר אמנם על רצח בכוחה תחילה, ואולם חסרה בשרשרת ההורחות חוליה אחת: ההוכחה, כי הפשע בוצע בדם קר (לא היה עד ראיה), משום כך

ילדיהם נותחו בלב (אחת המהפכות של הרפואה המודרנית) וחולו לחיות "ילדים כחולים".

ב"קט דן" בתל אביב נשאר לתקופה נוספת של כמה שבועות ראש המשלחת, הפרופסור הנסן הצנום ובעל הפנים הארציים, ואשתו היפהפיה, האסיסטנטית שלו. הנסן הוא הרוח החיה של הקבוצה הזאת. הוא ממשיך בעבודות הבריקה והבקורת, למען ילמדו בינתיים רופאינו את המלאכה. עתה יצטרכו הרופאים בארץ לבצע את הניתוחים הללו ומועמדים אינם חסרים.

מחלת ה"בלו ביבי" (הילד הכחול) הייתה עד שנת 1945 מכה, שאין להתגבר עליה. מחלה זו היא מום מלידה בלבו של האדם, או בכלי הדם שבקרבת הלב. הסימנים הנראים אים ביותר לעין כתוצאה ממחלה זו. הם הצבע הכחול של היד וקשיי הנשימה. לכן משום שרוב בעלי המחלה לא היו מבינים לגיל מבוגר, קראו למחלה "הילד הכחול".

הנס אירע לפני חמש שנים: רופאה בבית החולים "גיוון הופקינס" בבלימור החליטה, כי יש לנסות את הדרך הכירורגית. הדבר נראה כאגדה, אנשים לעגו לה. אך אחרי ביניהם, רופא צעיר בשם בלילוק, האמין בבלתי אפשרי הזה. שם הרפואה הלנה טאוסטי, בעצמה בעלת מום חוליית. כך אירע הדבר: שניהם היו הראשונים שנותחו את לב האדם. השיטה התפתחה במהירות, וכבשה את העולם.

מבצע ספורטיבי. ניתוח הלב הם "מבצע ספורטיבי", שלא רבים כמוהו במקצוע הכירורגיה. שבעה רופאים מומחים עובדים בעת ובעונה אחת על החולה, כדי שהניתוח יבוצע במהירות הבזק. כל אחד מהם חייב להיות מומחה בשטח מסוים וכולם חייבים לפעול בצוותה, בחישוב מדויק של זמן. קבוצה כזאת היא זו של הרופאים מדינה, שבראשם עומד פרופסור הנסן, אשר הגיע לארץ כדי לערוך כאן את כל ניתוחי הלב (עד כה היו שולחים את הפציינטים הקטנים לאמריקה).

עוד לפני שנה נערכו שני הניתוחים הראשונים מסוג זה בארץ על ידי רב סרן ד"ר פאולו שהתמחה באמריקה במקצוע זה. ועתה יעמוד הוא בראש "הקבוצה הישראלי", שהורכבה אף היא מטובי הרופאים המומחים בשטחים המסוימים, שלמדו מה-בוצה הראשונה את המלאכה על כל פרטיה.

מכל הארץ נשלחו הילדים החולים לבית החולים הממשלתי בג'בליה, מקום שם רוכזו ונבחנו מי ומי יוכל להנתח. כחפשים מתוך מאה עברו בדיקות מדוקדקות. הוחלט לנתח מספר קטן יותר מזה. הניתוחים הראשונים הפתיעו, הלהיבו את הרופאים בארץ. "זוהי אגדה ממש", לחשו איש לרעהו. והפלא הגדול ביותר בכל הדבר: הילד מסוגל ללכת הביתה כמה ימים אחרי הניתוח...

בבית חולים ידוע בארץ נעשות עתה ההכנות לניתוחים הבאים. מדי יום ביומו נראה שם הפרופסור הנסן, המחלק את זמנו בין בית חולים זה לבין ביה"ח בג'בליה. חמש שנים לאחר שהועלה לראש שונה הראיון המהפכני הזה על ידי אשה בבלימור, הולכת ומתקדמת גם פה האגדה הזו, שעליה קשה היה לחלום עוד לפני עשרים שנה: ניתוח הלב.

חניקה ופמני דקירות. שינצוטי היה סוחר קרקעות עשיר. ב-1931 נפגש בפריז עם אדם בשם יעקב צואנגר, מהנדס, ומאז התפתחה בין השניים ידידות, שארכה עד כמה שסיפרו עדים, עד אשר ביום אחד נעלם צואנגר באורח מסתורי. במשך שלשה שבועות חיפשוהו ללא תוצאות, עד אשר ביום אחד נתגלתה גופתו בקבר באדמות תל נוף, בפרדס השייך לשינצוטי. הגופה היתה במצב של התפוררות אך הרופאים מצאו, כי המות נגרם על ידי חניקה. מלבד זאת נתגלו סימני דקירות רבות בגופו של הנרצח, שלא העלו דם והוא אות, כי האיש נדקר אחר מותו. בקבר נמצאה ליד הגופה מגבת, שזוהתה אחר כך על ידי פקידה ממשרדו של שינצוטי, כשייכת לנאשם. ה"שד נפל על שינצוטי, ידיו ומעבדיו של המהנדס צואנגר. שינצוטי טען כי הוא חף מפשע. את הטענה הזאת השמיע עד סוף המשפט, והוא ממשיך לטעון אותה גם

זהה את עצמך:

תמונה זו צולמה בכניסה לקולנוע "מאי" בחיפה. קורא שיוחה את עצמו ויופיע ראשון, למשרד גרעיני, רח' הרצד 16, חיפה, יקבל פרס של 2 ל"י. בשבוע שעבר זיהה את עצמו זאב דרטבה, משכונת שפירא, רח' ב', 27, ת"א.

עתה, לאחר 12 שנות מאסר, ביצאו לחופש... אבוקריוס ביי (ה"בנימיני" של הימים ההם, מגדולי הסגנונים של הארץ) לימד סגנונה על שינצוטי. ההתמודדות בינו לבין הקטיגור היתה קשה, מסובכת וגורלית. הפרשה כולה היתה עטופה מסתורין, היו בה ספקות וגקודות בלתי ברורות רבות. רבים חשבו אז, כי לא מן הנמנע, שהנרצח איבד את עצמו לדעת. בין השאר הוגש למשפט מכתב ששלח הנרצח כשנתיים לפני כן לשינצוטי, ובו הודעה, כי הוא עומד לשלם קץ לחייו. אך אחר כך האמין בית המשפט, כי המכתב הזה נכתב על ידי הנאשם עצמו. בפסק הדין המנומק, שלפיו נידון שינצוטי ל-15 שנות מאסר, נאמר בין השאר: "לא נתגלו סיבות ברורות, שיצביעו

אי אפשר היה לדון את שינצוטי למות. בסך הכל היתה זו פרשה מסיבתית, שחסרה בה עדות ישירה. אמנם העיד שם אחד העובדים בפרדס, רועה ערבי, שסיפר כאילו הוא קבר את גופתו של צואנגר לפי פקודתו של הנאשם, אך בית הדין לא קיבל עדות זו.

משפטו של שינצוטי העלה ספקות במו-חם של אנשים רבים: האמנם הוא הרוצח? היתה זו הסנסציה של הימים ההם (1937) וכה רבה היתה ההתעניינות במשפט הזה, עד כי העתונאים של הימים ההם העירו מדי פעם להביא על כך ידיעות בעמוד אי-הישג מהפכני בימים ההם, כאשר העיתונות העברית טיפלה בעיקר בהסתות מוסר וצינונות.

משום מה רצה שינצוטי לרצוח את צואנגר... אני (השופט טרסטד) מוצא, כי היחסים ביניהם היו טובים ועד כמה שזה נוגע לנרצח — מכניסים לו רוחים יפים. המסתורין לא פוענחו גם עם תום המשפט והיו כאלה, שהטילו ספק בדבר, מאידך, היו כאלה שהיו משוכנעים, כי שינצוטי הוא הוא שרצח את צואנגר.

דרייפוס. בספטמבר אותה שנה אושר פסק הדין עליידי ביה"ד העליון ומאז, קמעה קמעה, נשכחה הפרשה, שינצוטי חי מאחורי כתר הסוהר.

אליעזר בר לב הכיר את שינצוטי במ-קרה, בתקופה בה אירעה הטרגדיה עם צואנגר. הוא הושפע מאד על ידי האיש ומדותיו. כשנאשם שינצוטי ברצח, לא יכול היה להאמין בכל התאשמה המיוחסת לו. בורד ויחיד החל בר-לב במזחמה למען הצדק. מצפנו לא נח ולא נרגע, אולם לאחר היה טיף בים, וגד החוק ומבצעי-ו לאחר פסק הדין, והוציא חוזר, ובו הוא פונה למצפון האנושי של החברה ומצביע, כי נעשה כאן עוול גדול, וכי כשאן חוזר מעשה דרייפוס... על העוול זה נשפט בר לב למאסר בעוון ביזיון בית המשפט (מאחר שהענין עמד בפני ערעור של ביה"ד העליון).

עברו 12 שנים, הקהל שכח את שינצוטי ואת כל הפרשה. שינצוטי ישב בבית הסוהר, חיוו המשפתיים נהרסו, הוא נת'דלדל... אולם בר לב לא יכול היה לשכוח. במשך כל הזמן הזה לא נתן לו הדבר מנוח. "כל עוד אחיה אלחם עד אשר תתגלה האמת", אמר בלבו והוא משוכנע, כי שינצוטי לא רצח ונפל קרבן טעות של החברה...

לפני כשנה עזב שינצוטי את בית הסוהר וחזר בהדרגה לחיים. הוא לא פנה לאיש, הוא ביקש לשכוח את הכל. אך האדם, שהכירו שבועות אחדים לפני הסר'גדיה, הגביר דוקה עתה את מאמציו. הוא שלח תזכיר אחר תזכיר לשר המשפטים של מדינת ישראל, ליועץ המשפטי, הוא לא יכול היה להשלים גם עכשיו...

והשבוע, לאחר מאמצים של שנים, הוזמן בר לב על ידי היועץ המשפטי, שייך בחור שהוגש לו בר לב נעשה בתקופה זו "למומחה מספר אחד" של פרטי הרצח בשנת 1937... כל הזמן הזה חקר והתייעץ עם עורכי דין, רופאים, יודעי חוק ופשע. וכל זה חיוק את השקפותיו, כי המשפט עשה עוול לשינצוטי. היועץ המשפטי שמע בקולו ועיין בכל התועץ שהוגש לו ולא מן הנמנע, כי עתה תועלה מחדש כל הפרשה לדיון, כדי לבדוק ולק'בוע אם אמנם היה מקום לשלוח את שינצוטי לבית הסוהר ביולי 1937...

הארץ

הזמנת חתימה קבועה על "ג'וריסלם פוסט" נתקבלה ע"י הנהלת העיתון בא"צעות סוכנות להפצת עיתונים בלונדון. המזמין: ראש שירות המודיעין של הצבא המצרי בקהיר ("ידיעות אחד רונות") — — — המור, מאזניים וזוג אפניים נגנבו ממשקו של ראובן מדמון בתל-מינ (חרות") — — — דניס דר מיניקו, בן 17, דייג מיפו, נושך, בזמן היותו בים, ע"י דג ("חרות").

